

УДК 342.9

АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ: ДОСВІД РЕСПУБЛІКИ КАЗАХСТАН

І. А. ГОРОДЕЦЬКА,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри права та методики викладання
історико-правознавчих дисциплін Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя, м. Ніжин, Україна

У статті аналізується досвід адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері використання та охорони земельних ресурсів Республіки Казахстан та можливість його застосування у діяльності державних інспекторів з контролю за використанням та охороною земель України.

Ключові слова: адміністративно-юрисдикційна діяльність, державний інспектор з контролю за використанням та охороною земель.

Державний контроль за використанням та охороною земель у системі центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів здійснює Державна інспекція з контролю за використанням та охороною земель. Її державні інспектори користуються широким діапазоном прав, але виконання на належному рівні наданих їм повноважень ускладнено низкою суб'єктивних та об'єктивних чинників. Своєчасне та в повному обсязі вирішення державними інспекторами з контролю за використанням та охороною земель завдань державного контролю у цій сфері безпосередньо залежить від якості адміністративно-юрисдикційної діяльності, що визначає необхідність і перспективу її подальшого вивчення.

В адміністративно-правовій літературі аналізу адміністративно-юрисдикційної діяльності приділяли увагу О.М. Бандурка, І.Л. Бородін, І.П. Голосніченко, Т.О. Коломоець, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.В. Кузьменко, В.І. Курило, М.М. Тищенко, В.К. Шкарупа та інші. Однак, питанням вивчення зарубіжного досвіду адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері використання та охорони земельних ресурсів уваги майже не приділялося.

Метою цієї статті є аналіз досвіду адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері використання та охорони земельних ресурсів Республіки Казахстан та можливості його застосування у діяльності державних інспекторів з контролю за використанням та охороною земель України.

Державний контроль за використанням та охороною земель у Республіці Казахстан здійснюють центральний уповноважений орган по управлінню земельними ресурсами і його територіальні органи, а також інші уповноважені органи в межах їх компетенції. Іншими уповноваженими органами, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель,

являються: уповноважений орган у сфері охорони навколишнього середовища; уповноважені органи санітарно-епідеміологічної служби; уповноважений орган у справах архітектури, містобудування та будівництва; уповноважений орган у сфері сільського, лісового, мисливського і рибного господарства, природних територій, що знаходяться під особливою охороною, використання й охорони водних ресурсів; уповноважений орган по використанню й охороні надр.

Земельний кодекс Республіки Казахстан (глава 18) визначає задачі, організацію та порядок здійснення державного контролю за використанням і охороною земель, функції органа, що здійснює державний контроль за використанням і охороною земель, посадових осіб, що здійснюють державний контроль за використанням і охороною земель, їх права й обов'язки [1]. Державний контроль за дотриманням земельного законодавства здійснюється шляхом планових і позапланових перевірок, а також при проведенні інвентаризації, обстеженні земель, розробці схем і проектів, пов'язаних із використанням земель, веденні державних кадастрів та моніторингу земель. Згідно з ч. 5 ст. 145 Земельного кодексу Республіки Казахстан державний контроль шляхом перевірок здійснюється у присутності власників земельних ділянок, землекористувачів, а в разі їх відмови – без них, про що робиться відповідна відмітка у складених за результатами перевірок документах. Виявлені порушення земельного законодавства оформляються актом з додатком схеми польового обстеження, які підписуються спеціалістами, що проводили ці роботи, і передаються органу, в компетенції якого знаходиться розгляд даного питання.

Згідно з ч. 1 ст. 148 Земельного кодексу Республіки Казахстан, посадові особи, що здійснюють державний контроль за використанням і охороною земель, мають право: направляти у відповідні органи матеріали про порушення земельного законодавства для вирішення питань про притягнення винних осіб до відповідальності; складати протоколи (акти) про порушення земельного законодавства; виносити постанови про адміністративне стягнення за порушення земельного законодавства; звертатися з позовом до суду з питань відшкодування шкоди в результаті порушення земельного законодавства, відміни неправомірних рішень, пов'язаних з наданням, вилученням, примусовим відчуженням для державних потреб земельних ділянок, а також виконання, виданих посадовими особами органів, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, приписів про усунення виявлених порушень земельного законодавства у випадку їх невиконання в термін, указаний у приписі, стягнення штрафів з фізичних, посадових та юридичних осіб та ін.

Виявлені порушення земельного законодавства розглядаються уповноваженими органами у відповідності з їх функціями, встановленими Кодексом Республіки Казахстан про адміністративні правопорушення [2]. Відповідно до ч. 1 ст. 563 Кодексу Республіки Казахстан про адміністративні правопорушення, центральний уповноважений орган по управлінню

земельними ресурсами та його територіальні органи розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. ст. 118, 120, 121, 250 – 258, 357-2 (частиною першою), а саме: порушення права державної власності на землю; порушення встановленого порядку затвердження землевпорядної документації; знищення спеціальних знаків; псування землі; нераціональне використання чи невикористання земель сільськогосподарського призначення; невиконання вимог природоохоронного режиму використання земель; використання земель не за цільовим призначенням; невиконання обов'язків з приведення тимчасово зайнятих земель у стан, придатний для використання за призначенням; проведення пошукових робіт без дозволу на використання земельної ділянки; порушення встановлених строків розгляду клопотань про надання земельних ділянок; приховування інформації про наявність земельних ділянок для житлового будівництва, спеціального земельного фонду; перекручення відомостей державної реєстрації, обліку й оцінки земель; порушення встановлених законодавством ліцензійних правил і норм, у тому числі невідповідність кваліфікаційним вимогам, встановленим до ліцензованих видів діяльності.

Розглядати справи про адміністративні правопорушення та накладати адміністративні стягнення мають право посадові особи, що здійснюють державний контроль за використанням і охороною земель, визначені в ч. 2 ст. 563 Кодексу Республіки Казахстан про адміністративні правопорушення. Слід відмітити, що існує певна особливість, яка полягає у розмежуванні прав державних інспекторів на розгляд справ про адміністративні правопорушення та накладення адміністративних стягнень залежно від розмірів штрафів, що накладаються на правопорушників. Так, розглядати справи про адміністративні правопорушення та накладати адміністративні стягнення мають право: Головний державний інспектор по використанню й охороні земель Республіки Казахстан – на фізичних осіб до сімдесяти п'яти, на посадових осіб, індивідуальних підприємців, юридичних осіб, які є суб'єктами малого чи середнього підприємництва – до ста п'ятдесяти розмірів місячного розрахункового показника; головні державні інспектори по використанню й охороні земель відповідних адміністративно-територіальних одиниць – на фізичних осіб до шістдесяти, на посадових осіб, індивідуальних підприємців, юридичних осіб, які є суб'єктами малого чи середнього підприємництва – до ста двадцяти розмірів місячного розрахункового показника; державні інспектори по використанню й охороні земель – на фізичних осіб до п'ятдесяти, на посадових осіб, індивідуальних підприємців, юридичних осіб, які є суб'єктами малого чи середнього підприємництва – до ста розмірів місячного розрахункового показника. Зазначимо, що суб'єктами адміністративної відповідальності у Республіці Казахстан можуть бути не тільки фізичні, а й юридичні особи.

Відповідно до ч. 3 ст. 148 Земельного Кодексу Республіки Казахстан

рішення посадових осіб про накладення адміністративного стягнення може бути оскаржено вищестоящій посадовій особі або в суд [1], у порядку, встановленому Кодексом Республіки Казахстан про адміністративні правопорушення [2].

Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що зарубіжний досвід адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері використання й охорони земельних ресурсів потребує вивчення та у найкращих проявах впровадження у практику. Проведений аналіз адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері використання й охорони земельних ресурсів Республіки Казахстан дав змогу окреслити коло питань, які слід враховувати під час з'ясування напрямів подальшого вдосконалення зазначеного виду діяльності, а саме: детальну нормативну регламентацію засад адміністративно-юрисдикційної діяльності; чітке розмежування компетенції контролюючих органів, що не призводило б до паралелізму та дублювання повноважень зі здійснення контролю за використанням та охороною земель; з'ясування доцільності притягнення до адміністративної відповідальності за порушення у сфері використання й охорони земельних ресурсів юридичних осіб; кодифікацію адміністративно-процесуальних норм як умову вдосконалення й узгодження адміністративно-деліктного та адміністративно-процесуального законодавства.

Література

1. Земельный кодекс Республики Казахстан : Парламент; Кодекс Республики Казахстан, Закон, Кодекс от 20.06.2003 № 442-ІІ. (**“Казахстанская правда” от 26.06.2003 № 183-184 (24123-24124); Ведомости Парламента Республики Казахстан, 2003 г., № 13, ст. 99**). Редакция от 05.07.2011 [Электронный ресурс] : Законодательство Казахстана on-line. – Режим доступа : <http://www.pavlodar.com/zakon/info.html?dok=02847>

2. Кодекс Республики Казахстан об административных правонарушениях : Парламент; Кодекс Республики Казахстан, Закон, Кодекс от 30.01.2001 № 155-ІІ. (**Ведомости Парламента Республики Казахстан, 2001 г., № 5-6, ст. 24**). Редакция от 16.02.2012 [Электронный ресурс] : Информационная система “Параграф”. – Режим доступа : http://online.zakon.kz/Document/doc_id=1021682

Административно-юрисдикционная деятельность в сфере использования и охраны земельных ресурсов: опыт Республики Казахстан Городецкая И. А..

В статье анализируется опыт административно-юрисдикционной деятельности в сфере использования и охраны земельных ресурсов Республики Казахстан и возможность его использования в деятельности государственных инспекторов по контролю за использованием и охраной земель Украины.

Ключевые слова: административно-юрисдикционная деятельность, государственный инспектор по контролю за использованием и охраной земель.

The administrative jurisdictional activity in the sphere of land use and conservation: Republic of Kazakhstan experience

Horodetska I. A.

Republic of Kazakhstan experience of administrative jurisdictional activity in the sphere of land use and conservation and the possibility of its usage in the activity of a state inspector on land use and conservation in Ukraine are analyzed in the article.

Keywords: *administrative jurisdictional activity, a state inspector controlling land use and conservation.*